

ІННОВАЦІЙНИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ КОМБІКОРМОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

С.В. Нездоля, к.е.н, доцент

Висвітлено проблеми розвитку комбікормової промисловості АПК, ефективність виробництва продукції цієї галузі для нарощування сировинної бази переробної промисловості, причини і результати занепаду зниження показників ефективності підприємств галузі.

Визначено шляхи подальшого відродження комбікормової промисловості на інноваційній основі.

Агропромисловий комплекс України в період з 1995-2000 рр. мав сталий розвиток і забезпечував потреби переробної промисловості в сировині. Остання, завдяки виваженій державній і керівній політиці галузі та досягнень підприємств, забезпечувала якісне задоволення не тільки внутрішніх потреб населення країни, але і стримувала некерований тиск імпорту на внутрішній ринок харчових продуктів.

Джерелом вітчизняної сировинної бази для переробної промисловості, як відомо, є сільське господарство, яке останнім часом зазнало значного спаду свого виробництва, але все рівно виступає невід'ємною складовою розвитку АПК. За причин збитковості галузі зазнали відставання тваринництво і птахівництво. На сьогодні вони потребують першочергового розвитку на новій інноваційно-інвестиційно технологічній основі. Важливою складовою розвитку тваринництва і птахівництва завжди були корми, особливо комбікорми. Без цього компоненту не можливо ефективно виробництво тваринницької продукції. Відомо, що правильна годівля тварин і птиці з перших днів їх життя допомагає не тільки запобігти багатьом хворобам, а й закласти основу швидкого нарощування продукції. Навіть механізація і автоматизація цієї галузі не забезпечувала зростання ефективності продукції. На цій основі у свій час одержала розвиток комбікормова промисловість, яка стала теж невід'ємною складовою АПК.

Станом на 1990 рік, комбікормова промисловість майже повністю забезпечувала кормами тваринництво і птахівництво. Тільки на міжгосподарській основі працювало понад 450 комбікормових заводів, що не тільки подрібнювали зерно, а й збагачували його комбікормовими домішками.

Відомо, що згодовування центнера комбікормів замість такої ж кількості дерті дає додатково 25-30 кг молока, 3-4 кг м'яса, 75 шт. яєць.

Колгоспи-власники на міжгосподарській основі цих заводів використовували її потужності також для зберігання зерна. На заводах були цехи з виготовлення муки, круп, олії. Це була інфраструктура кооперативного виробництва, яка доповнювала ефективність виробництва в агропромисловому секторі.

Недооцінка економічної ролі комбікормової промисловості в АПК призвела до руйнації потужностей цієї галузі. Це зразу позначилось на зниженні ефективності господарської діяльності підприємств АПК. Так, наприклад, кількість зерна в кормах для свійської птиці та свиней у 2001-2002 рр. становила близько 60-100 відсотків, тоді як у господарствах Західної Європи – 10-15 відсотків, що для споживача є збитковим, а купувати комбікорм за кордоном недешево.

Проблема комбікормової промисловості постає у виправленні негативного становища. Щоб забезпечити повноцінність кормів для різних вікових груп тварин і достатню ціну, перш за все потрібно відроджувати комбікормову промисловість на базі нових технологій та автоматизації всіх процесів.

Орієнтація економіки комбікормової промисловості на інноваційний розвиток вимагає від національних суб'єктів господарської діяльності, зокрема комбікормових підприємств, перебудови системи управління, пошуку нових або модернізованих технологій та методів організації виробництва і збуту продукції. У зв'язку з цим, у ринкових умовах прискорений розвиток інноваційних процесів комбікормової промисловості повинен базуватися на ефективному використанні науково-технічного потенціалу. Це є основним фактором підвищення результативності їх економічного зростання.

На нашу думку, нині немає альтернативи розвитку комбікормової промисловості, крім інноваційного пошуку вирішення означених проблем [2]. Цьому сприяє впровадження нових інноваційно-інвестиційних технологічних проектів, які не поступаються зарубіжним за рівнем економічного результату та повнотою автоматизації.

Нові інноваційно-інвестиційні технологічні проекти з виробництва комбікормів розробляються спеціалістами "Укрміжгоспкомбікорм". На базі оновлення діючих підприємств впроваджуються нові технології, що використовують наявні площі, інфраструктуру, нове обладнання вітчизняного

виробництва, що значно дешевше зарубіжних аналогів. Все це здешевлює процес оновлення комбікормових підприємств.

Оновлені заводи комбікормової промисловості компонуються цехами з підготовки комбікормових домішок. Так, наприклад, ефективні результати досягнуто при переробці сої. Це дає можливість виробляти і продавати високоякісні комбікорми всім бажаючим. Вони доступні за ціною, оскільки використовують компоненти власного виробництва.

Переробка сої дозволяє виготовляти також стартовий фураж для молодняка різних видів тварин і птиці. Він значно дешевший, ніж при використанні імпортованих компонентів. Крім того, соя має переваги перед використанням кісткового чи риб'ячого борошна для збереження поголів'я птиці від хвороб.

Слід відмітити, що інформатизація на основі комп'ютеризації виробництва не лише зменшує витрати на виробництво, а й виховує нову людину на основі її інтелектуалізації. Це потребує залучення значних фінансових і трудових ресурсів. Одночасно це буде сприяти процесу відновлення механізованих ферм, розширенню посівів кормових культур, в том числі сої, як одного з важливих компонентів комбікормових домішок. Оновлення комбікормової промисловості потребує залучення інвестицій, які потрібно передбачити в бюджеті АПК та залучення вітчизняних інвесторів, які спроможні направляти фінансові ресурси на розвиток цієї галузі. Це також передбачено Законом України "Про пріоритетні напрямки діяльності в Україні" [1].

Прикладом такого інвестування є ВАТ ВВП "Укрзооветпромстач", який за проектом спеціалістів "Укрміжгоспкомбікорм" відродив колишній міжколгоспний комбікормовий завод у місті Тараща Київської області.

За останні два роки спеціалістами "Укрміжгоспкомбікорм" відновлено два подібних комбікормових заводи в Рокитнянському та Таращанському районах Київської області, а також цех преміксів у Христинівському районі Чернігівської області. В стадії відновлення знаходиться комбікормовий завод у Мар'янському районі Донецької області.

Потужність подібних заводів при п'яти працівниках досягає 40 тонн продукції за зміну. Комп'ютеризація процесу управління допомагає швидко і якісно виготовити продукцію за будь-яким рецептом для різних замовників, як-то птахофабрики, свинокомплекси, а також фермерські господарства.

ВИСНОВКИ

Виходячи з означеного та спираючись на інноваційні процеси за наявності інвестицій, можна відновити сучасну комбікормову промисловість. Це сприятиме відновленню тваринництва і птахівництва – основної сировинної бази для переробної промисловості.

Література

1. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 16 січня 2003 року № 433-IV.
2. Про концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку: Постанова Верховної Ради від 13 липня 1999 року № 916-XIV.